

ПРЕДШКОЛСКИ ПРОГРАМ ПРЕДШКОЛСКЕ УСТАНОВЕ ЧУКАРИЦА

Београд, септембар 2024.

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Предшколски програм креиран је у складу је са Законом о основама система образовања и васпитања, Законом о предшколском васпитању и образовању, Правилником о основама програма предшколског васпитања и образовања и у складу је и са Развојним планом Установе. Заснован је на анализи и процени ефеката програмских активности реализованих у протеклом периоду, специфичностима локалне заједнице, потреба и очекивања породица, могућностима дечијег вртића и даје нам полазишта за даље конкретизовање и флексибилно прилагођавање контексту групе и вртића и пружа могућности за квалитетно планирање, реализацију и евалуацију васпитно-образовног рада.

1. Портрет установе

а. Локално окружење

Предшколска установа Чукарица постоји као јединствена Установа која се бави предшколским васпитањем и образовањем деце, узраста од 1 до 7 година. Формирана је и развија се још од давне 1944. године. Налази се на подручју општине Чукарица, у веома лепом природном амбијенту, поред Кошутњака, а једним својим делом простире се уз десну обалу реке Саве и поред Аде Циганлије. Градски и приградски локалитети на којима се налазе вртићи, својим природним, социјалним и демографским карактеристикама посредно утичу на остваривање Предшколског програма. Установа користи природне погодности брдовитог окружења у свакодневном васпитно-образовном раду, те се активности реализују и у градским парковима (Паркић на Бановом, на Ади Циганлији, у Кошутњаку, у Липовичкој шуми итд. На спортским теренима Кошутњака деца имају физичке активности и кроз игру се припремају за „Београдски Дечији маратон“. Близина београдског хиподрома пружа могућност деци за организован обилазак и боравак уз разноврсне садржаје које он нуди, као што је “Хипотерапија”. У оквиру установе функционише 23 вртића.

Локалну заједницу Предшколске установе Чукарица чине и изграђено партнерство са Градском општином Чукарица, Културно Центром Чукарица, Домом здравља, основим, средњим и музичким школама као и ресорним центром ОШ “Милоје Павловић” и ОШ “Свети Сава” на Умци. Годинама развијамо сарадњу и са локалним подружницама Библиотеке града Београда, “Галеријом 73”, Баново Брдо и Галеријом “Сања” у Сремчици. Ту је и сарадња са занатским и другим организацијама у функцији развијања тема/пројеката са децом. Шумарски факултет и Факултет за физичку културу итд. су такође значајни ресурси локалне заједнице. Мапирамо просторе

локалне заједнице и трудимо се да развијемо проактивни однос у коришћењу простора локалне заједнице као места игре, учења и истраживања заједно са децом.

Општина Чукарица има скоро 200.000 становника и преко 59.000 радно ангажованих домаћинстава. Становништво општине Чукарица је хетерогено, не само у културно-образовном смислу, већ и по традицији, навикама, итд. И социо-економски статус становништва, односно наших корисника услуга-родитеља је веома различит. Креирањем заједничког културног контекста између породице и вртића сагледавамо богатство различитости и отварамо путеве за нове видове сарадње и истинско партиципационо родитеља.

Организациона структура установе:

Наменски грађени објекти:

Р/ Б	НАЗИВ ОБЈЕКТА	Капацитет група	Капацитет деце	Површина објекта	Површина дворишта	Адреса објекта
1.	«Свети Сава»	19	403	2.160	8.258	Пожешка 28
2.	«Радосно детињство »	17	360	2.277	3.858	Боре Марковића 27
3.	«Рода»	5	125	334	1.372	Београдског батаљона 9
4.	«Невен»	8	161	1.469	2.210	Пожешка 168.
5.	Сунце	15	310	2.014	2.921	Р.Ракоњца 4-а

6.	Сањалица	25	521	3.600	12.000	Јабланичка 20
7.	«Кошута»	6	150	725	7.000	Д.Аврамовића 17
8.	«Дечји гај»	17	360	3.170	5.500	Платана 8.
9.	«Веселько»	19	384	4.219	7.100	Авалска 17
10.	«Цврчак»	8	161	1.020	7.300	13.Октобра 33-35
11.	«Горица»	17	325	2.569,38	15.087	Томаса Едисона 1
12	"Царић"	12	270	2.260	12.000	Младена Митрића 1
13	„Бајка“	12	270	2007	14.330	Требевићка бр. 28
14	„Плава птица“	10	240	1.743,08	4.000	Виноградски венац 42

15	Звездаца	5	150	564 м2	671м2	Бете Вукановић 6
16	Филмић	13	270	1964м2	6447м2	Милоја Закића 48

С в е г а: 208 4.460 32.095,46 - -110.054

Прилагођени објекти:

Р/ Б	НАЗИВ ОБЈЕКТА	Капаците група	Капацитет деце	Површина објекта	Површина дворишта	Адреса објекта
17	«Жирић	5	125	320	2.000	Кнеза Вишеслава 72
18	«Плави чуперак»	3	75	300	3.000	С. Милутиновића 23
19	«Дуга»	1	25	107	-	М. Митрића 5
20	»Бубамара«	2	50	130	1.800	13.септембра 27
21	Машталица	3	65	250,33	500	Карађорђева 14

22	“Дечји клуб”	2	50	178	0	Илије Стојадиновића бр. 87
23	“Ђурђевак”	5	125	370	0	Зрмањска бр. 1

С в е г а: **24** **540** **1.749,52** **7.300**

У к у п н о **230** **5000** **33.844,98** **117.354,00**

У оквиру делатности Установе организовани су различити облици рада са децом: целодневни боравак, програм у години пред полазак у школу, кратки диверсификовани програми и додатне делатности. Осим редовног васпитно образовног рада на нивоу установе реализују се и други програми и активности усмерене на унапређивање квалитета васпитно образовног рада и повећање доступности предшколског васпитања и образовања: додатни програми: енглески језик, спортске активности, програми за развијање музичке и драмске културе и пригодни и повремени програми: излети, зимовања и летовања деце.

Пратећи потребе породице и деце узраста од 1 до 7 година, у Предшколској Установи Чукарица организује се целодневни боравак, као основни и примарни облик рада, у трајању од 07:00-18:00 сати, а у неким вртићима од 06:00-18:00. У целодневном боравку смештено је око 4572 деце узраста од 3 – 7 година и 1551 деце узраста до 3 године и 15 деце у развојној групи.

За децу у години пред полазак у школу организује се и посебни облик рада у трајању од 4 сата. Овим обликом обухваћено око 120 деце. Реализује се у просторијама вртића и основних школа на територији Бановог брда, Железника, Сремчице, Велике Моштанице, Остружнице, Чукаричке падине и Белих вода и у потпуности задовољава исказане потребе породица.

Сви кадрови који су ангажовани за рад са децом су квалификовани и стручно оспособљени за васпитно-образовни рад, што је веома значајно за успешну реализацију. На узрасту од 1-3 године раде медицинске сестре васпитачи са средњом и са вишим школама, а са

децом од 3-7 година васпитачи са вишом, струковном школом (трогодишња) и високом школском спремом. Тим стручних сарадника чине: четири педагога, пет психолога и два логопеда. Установа има три социјална радника, пет дефектолога-васпитача, три сарадника на превентивно здравственој заштити. О исхрани се старају четири дијететичара-нутриционисте.

У саставу ПУ Чукарица раде и две развојне групе са четири дефектолога васпитача. Установа планира посебну бригу за децу са тешкоћама у развоју, развијајући мрежу подршке породицама тако што негује сарадњу са релевантним институцијама и организацијама као што су: ОШ „Милоје Павловић“, Интерресорна Комисија, организација „Дечје срце“ и друге. Такође, тим за инклузивно васпитање и образовање, дефектолози васпитачи остварују сарадњу и са личним пратиоцима, сарадницима који непосредно раде са децом у целодневном боравку и на тај начин учествују у заједничком креирању програма и пружању подршке породицама и деци у остваривању добробити.

Кадар - структура и број:

НАЗИВ РАДНОГ МЕСТА	јасле	вртић	развојна	ППП	УКУПНО
	90	198	2	13	
Директор					1
Секретар					1
Стручни сарадник-педагог (психолог)					
Руковођење	0,0420	0,0420	0,0420	0,0420	12,726
Педагог, психолог и логопед	0,0420	0,0420	0,0420	0,0420	12,726
Сарадник на унапређивању ПЗЗ	0,0130	0,0130	0,0130	0,0130	3,939
Сарадник на пос. унапређивања , планирања и организације исхране	0,0240	0,0240	0,0240	0,0000	6,960
Сарадник на унапређивању социјалне заштите	0,0110	0,0110	0,0110	0,0110	3,333
Васпитачи (васпитачи и дефектолог-	0,0000	2,0000	2,0000	1,0000	413,0000

васпитач)					
Васпитачи (васпитач, медицинска сестра-васпитач)	2,0000	0,0000	0,0000	0,0000	180,0000
Сарадник на пословима <u>неге</u> и пзз	0,1250	0,1250	0,1250	0,0630	37,070
Припремање хране	0,1250	0,1250	0,1250	0,0000	36,250
Сервирање хране	0,2000	0,2000	0,2000	0,0000	58,000
Административно –правни и финансијски послови	0,1000	0,1000	0,1000	0,0400	29,520
Одржавање хигијене	0,5000	0,5000	0,5000	0,2000	147,600
Технички послови	0,1000	0,1000	0,1000	0,0400	29,520
Укупан број извршилаца					970,640

Васпитно - образовни рад се остварује на српском језику.

в. Култура установе: мисија и мото установе

Мисија наше установе је дефинисана у складу са вредносним полазиштима Основа програма ПВО “Године узлета”и Развојним планом Предшколске установе Чукарица за период 2022-2027. године и гласи:

“Ми смо Установа која подржава, уважава и гради праксу на перспективи детета и развија програме засноване на игри и интегрисаном учењу. Градимо културу узајамне сарадње, уважавања, тимског рада и дељеног лидерства. Заједно и континуирано унапређујемо професионални развој свих запослених. Настојимо да предшколско васпитање и образовање буде једнако квалитетно и доступно за свако дете, уз уважавање различитих потреба породице и деце у реалном контексту заједнице. Подржавамо добробит свих учесника и заједно креирамо сигурну, здраву и инспиративну средину која пружа могућности сваком детету да развија све своје потенцијале.”

Визија је да наша Установа буде место живљења деце и одраслих у заједници. Кроз заједничко делање свих учесника градимо квалитет васпитно- образовне праксе усмерене на подршку добробити деце, породице и запослених. У установи се негује повезаност са природом, истраживање и иницијатива свих. Просперитет установе ослоњен је на лидерско деловање свих појединаца, тимова и целокупне мреже установе. Развијамо рефлексивну праксу и градимо заједницу која учи. Стварамо услове да сви буду укључени у све сегменте живота вртића и да вртић дође до све деце.

Наш став је да се квалитет предшколске установе огледа у отворености и капацитету за сарадњу и грађење партнерстава на свим нивоима, а квалитет заједнице се види у начину и степену бриге о деци.

Мото који нас покреће је : *“Децо, родитељи и васпитачи, дођите да се играмо, да истражујемо, заједно стварамо квалитетне и инклузивне програме у којима заједно растемо и остварујемо добробит свих!”*

2. Предшколска установа као место реалног програма васпитно-образовног рада

а. Васпитно-образовни програм као израњајући програм заједничког живљења;

Пракса предшколске установе Чукарица се континуирано развија у правцу демократске, инклузивне и рефлексивне кроз реални програм у конкретном контексту, заједничким учешћем деце и одраслих. Усмерени смо да подржимо добробит деце и породице, као и аутономију, креативност и професионалност практичара. Програм се гради кроз заједничко учешће свих учесника, деце породице и васпитача у конкретном контексту, засновано на концепцији Основа програма. Програм је израњајући, односи се на конкретну децу, њихове породице и развија се уз уважавање специфичности животног окружења породица и вртића.

“Васпитно-образовни програм се гради кроз заједничко учешће деце и одраслих као аутентичних људских односа и заједничтва у ситуацијама, догађајима и активностима које за њих имају смисла, као процес заједничког учења деце и одраслих кроз који одрасли и деца заједнички конструишу знања и разумевање себе и света”(Основе програма предшколског васпитања и образовања –Године узлета, 2018).

Општи циљ предшколског васпитања и образовања у односу на дете је подршка добробити детета кроз односе и делање. Развојним планом установе конкретизовани су циљеви за период од 2022.до 2027. године:

1. Грађење квалитета васпитно-образовне праксе усмерене на подршку добробити детета, развоју диспозиција и кључних компетенција за целоживотно учење, кроз заједничко делање свих учесника
2. Развијање квалитетне подршке деци и породици у вртићу и заједници кроз заједничко учешће у подстицајном, сигурном и безбедном окружењу.
3. Развијање културе и унапређивање праксе професионалне заједнице учења
4. Унапређивање организације, руковођења и лидерског деловања заснованог на одговорности и мотивацији свих учесника у раду установе

Водимо се **принципима развијања реалног програма** датим у Основама програма: принцип усмерености на односе, принцип животности, принцип интегрисаности, принцип аутентичности, принцип ангажованости и принцип партнерства.

Принципи подржавају грађење и неговање односа уважавања, сарадње, одговорности и заједништва. Заједништво је организовано око смислених ситуација (интегрисаног) учења које израђају из искуства, питања, догађаја, збивања у групи и заједници. Сваки члан заједнице је уважен у својој аутентичности и негује се индивидуализовани приступ сваком детету уз континуирану подршку деци са сметњама у развоју и инвалидитетом и деци из других осетљивих група. У развијању програма фокус је на уважавању перспективе деце и породице и повезивању са локалном заједницом.

Планирање и документовање

Планирање васпитно - образовног процеса настаје и развија се у заједништву деце, родитеља и васпитача. Програм који настаје је смислено повезан са контекстом и истраживањима релевантим деци и одраслима у заједници.

Планирање је тематско или пројектно, засновано на интегрисаном приступу учења у коме постоји јединство доживљаја, мисли и делања. Процес планирања је стваралачки (није унапред дат) и одражава реалност живота групе, смислен је заједници, а доноси измене у простору и креираним ресурсима у вртићу и у локалној заједници у којима деца могу да проширују искуства везана за тему или пројекат. У процес планирања и реализације су укључени и родитељи. Циљ у планирању није доћи до најбржег решења или овладати

неким готовим знањима већ пружити прилику за истраживање и подршку процесу учења засноване на принципима развијања реалног програма.

Документовање омогућава видљивост програма и учења и развоја деце. Видљивост процеса учења омогућава деци да посматрају свој напредак у учењу, да се договарају и праве претпоставке о будућем смеру истраживања. Сврха документовања је континуирано грађење квалитета програма кроз критичко преиспитивање и рефлексивни приступ практичара.

б. Понуда програма и услуга

Кроз сарадњу са локалном заједницом и родитељима доприносимо повећању обухвата деце, видљивости рада установе и промоцији значаја развоја у раном детињству. Континуирано проширујемо понуду квалитетних програма, креирамо додатну подршку деци и породици и пружамо прилику деци да учествују у животу заједнице и користе могућности које она нуди као подстицај за учење и развој у циљу добробити читавог друштва.

У оквиру делатности Установе организовани су различити облици рада са децом: целодневни боравак, програм у години пред полазак у школу и додатне делатности у складу са критеријумима датим у Правилнику о ближим условима за остваривање различитих облика и програма васпитно-образовног рада и других облика рада и услуга које остварује предшколска установа (Сл.гласник РС, бр. 80/2021).

Целодневни и четворосатни припремни предшколски програм:

	целодневни		целодневни 3-7 година				полудневни				развојна група	
	Јасле број група	Јасле број деце	број група	број деце	ППП број група	ППП број деце	у вртићу		ван седишта			
	број група	број деце	број група	број деце	ППП број група	ППП број деце	број група	број деце	број група	број деце	број група	број деце
С. Сава	7	117	11	254	3	80						
Р. детињство	7	121	10	246	3	81	1	20				

Рода	1	13	3	70	1	24						
Жирић			5	96	1	27						
Невен	4	63	6	122	2	61						
Сунце	5	82	10	225	3	77	1	7				
Сањалица	10	148	15	313	4	103	1	8			2	11
Кошута	1.5	19	4.5	94	2	50			1	13		
Д. гај	6	109	11	235	3	81						
Веселько	9	162	12	289	3	95			4	51		
Цврчак	4	59	7	143	1.5	36			1	6		
Горица	6.5	114	14	276	3	94	2	40				
П. чуперак			2	43	1.5	37						
Дуга			1	11	1	20	1	5				
Бубамара	1	11	1	25	1	21						
Царић	5.5	93,	9	211	2	53						
Бајка	5	95	8	173	2	59						
П. птица	3	55	5.5	123	2	55						
Машталица	2	33	3	66	1	30	1	10				
Д. клуб			2	20	1	21						
Бурђевак	3	42	3.5	91	1	26						
Звездица	2	37	3.5	81	1	29						
Филмић	6.5	116	6	166	2	47						
Горски цар	1	12	1	20								
СВЕГА :	90	1502	154	3412	44	1188	7	90	6	70	2	11

Бр. група 303

Из наведене табеле се види да Установа има 13 група програма у години пред полазак у школу у четворочасовном трајању који ће се одвијати како у просторијама Установе (7 група) тако и у изнајмљеним просторима (6 група).

Програми од општег интереса

-Целодневни боравак за децу са посебним потребама у трајању од 11 сати:

РЈ «Сањалица» број група: 2 број деце: 11

Преглед по планираним облицима рада, броју група и броју деце

редни број	Облици рада	Број група	Број деце
1	Целодневни боравак 1-3 године (јасле)	90	1502
2	Целодневни боравак 3-5.5 година (вртић)	154	3412
3	Целодневни ППП	44	1188
3	Припрема за школу – полудневни (4 сата)	13	160
4	Целодневни – развојна група	2	11
	Свега:	303	6273

Актуелни пројекти:

У сарадњи са Тимом за инклузивно образовање на нивоу установе наставља се реализација програма: “Развијања система породично оријентисанох раних интервенција”, који су заједнички покренули Уницеф и Београдски психолошки центар, уз подршку фондације за отворено друштво из Лондона. У саставу тима на нивоу установе који реализује програм укључени су: дефектолози, психолог, логопед, социјални радник, васпитачи и медицинска сестра на превентивној здравственој заштити.

Предшколска установа Чукарица почев од радне 2022/23 године узима активно учешће у „GREELCO“: Green Learning Community пројекту, усмереном на питање унапређивања дигиталних компетенција практичара, „зелено“ образовање и упознавање система предшколског васпитања и образовања и пракси у осам партнерских земаља (Белгија, Чешка, Мађарска, Естонија, Словенија, Румунија, Македонија и Србија. Поред вртића у пројекат су укључени и Педагошки завод (ЕРИ), Словенија - члан ИССА, Hellenic Open University (ХОУ), Грчка, Међународно удружење „Корак по корак“ (ИССА). У питању је Еразмус пројекат и стратешко партнерство које се реализује током две године између 8 партнерских земаља. Пројекат за тим ПУ Чукарица подразумева учешће у обуци унапређивања дигиталних компетенција практичара; креирање видео материјала о предшколској установи; тестирање и давање повратних информација о функционисању онлајн платформе; гостовање и активно учешће у виртуелним студијским посетама; организовање виртуелне студијске посете; учешће у догађају међународне онлајн дисеминације; писање постова и чланака на ФБ страници, веб страници и билтену; објављивање информација о пројекту, његовим активностима и резултатима на Европској школској образовној платформи. Виртуелне студијске посете омогућиће увид у осам различитих европских вртића, размену и рефлексију праксе стручних лица и руководећих менаџера вртића и других заинтересованих особа. Трајање пројекта је од 1. 11. 2022. године до 31. 10. 2024. године.

Актуелно је и покретање учешћа у Еразмус+ пројекту са називом “Lets do it green” у сарадњи са CREA Шпанија 2023-2024 са циљем унапређивања капацитета установе за одрживи развој и пројекте из екологије.

в. Физичко окружење као димензија програма

Предшколска установа Чукарица располаже са 23 објекта тј. вртића. Простори на нивоу објеката су различити по величини и капацитету, али оно што је заједничко за све просторе јесте да су безбедни, отворени и доступни. У оквиру сваког вртића сви простори, унутрашњи и спољашњи су повезани и међусобно интегрисани са флексибилном наменом. Полазећи од тога да простор одражава концепцију програма нарочита пажња се посвећује реструктуирању, развијању и обогаћивању простора у партнерству са породицом.

Простор је променљив и динамичан. Приступачан је за сву децу, подстицајан, инспиративан и омогућава деци да бирају активности и садржаје и начине груписања; могу да раде заједно и сарађују, али и да се осаме и самостално користе материјале на различите начине. Деца имају могућност да реорганизују простор, уређују га, истражују, креирају, стварају. На тај начин деца граде лични и групни идентитет и добијају прилику да се осете уважено и одговорно, а пре свега имају мноштво прилика да уче и уживају.

Простор је организован кроз просторне целине. Промене у простору резултат су истраживања, инициране су дечјим питањима, игром и пројектима који се развијају. Материјали који се могу наћи у простору су природни, пластични, дрвени, рециклажни и други који омогућавају вишенаменско коришћење и подстичу дечју машту и креативност. Осим играчака и материјала са вишенаменском употребом у простору се могу пронаћи и реални предмети који омогућавају деци непосредан доживљај стварности. Двориште и сви простори вртића су места за игру и учење и одражавају концепцију програма. Функције свега изложеног у простору су истраживање, видљивост програма, персонализованост (даје слику идентитета групе и појединаца) и подстичу заједничко учешће свих актера (деце и одраслих у вртићу и заједници).

Временска организација је флексибилна у односу на структурирање редоследа и трајања различитих ситуација и активности у вртићима. Дневни ритам активности је устаљен, што омогућава предвидљивост и помаже деци да стекну дневне рутине. Свакодневне активности (обедовање, спавање, боравак напољу...) се могу усклађивати у дијалогу са породицом, уз уважавање индивидуалних разлика, а у циљу подршке добробити детета. Промисља се о начинима договарања са децом о правилима везаним за рутине и подстиче самосталност деце у обављању рутине.

4. Предшколска установа као место демократске и инклузивне праксе

а. Партнерство са породицом

Породица је примарни и најважнији васпитач деце. Вртић је подршка породици. Партнерство са породицом се гради. Развијамо узajамно поверење и поштовање, што тражи време. Успостављамо сталну и отворену комуникацију, градимо културу дијалога у којој је свака страна добродошла и свака перспектива уважена. Препознајемо и уважавамо јединствену културу и допринос сваке породице негујући емпатију и осетљивост. На темељу тога развијамо заједничко доношење одлука које укључују највишу добробит сваког детета и свих актера, поштујући правила установе. Постоји програм сарадње са породицом који је развијен кроз дијалог са родитељима.

Добродошлица породици је видљива у свим просторима установе као и програм рада установе/вртића/групе који је на очигледан, директан начин доступан родитељима. Родитељи су укључени у развијање програма заједно са децом и васпитачима. Свој допринос могу дати на различите начине и то се документује: директно учешће у непосредном раду групе кроз заједничко развијање теме/пројеката, кроз родитељске иницијативе; учествовањем на родитељским састанцима и кроз разговоре са васпитачима о својој деци. Предвиђене су и прилике за заједничко дружење и грађење квалитетних односа, међусобно упознавање и размену.

Родитељи остварују директно учешће у раду Установе у оквиру следећих стручних тела: Савет родитеља, Актив за развојно планирање, Комисија за специјализоване облике рада, Тим за диверсификацију програма, Тим за заштиту деце од дискриминације, насиља, занемаривања и злостављања и Тим за самовредновање.

Партнерство се гради од почетка, већ на првим родитељским састанцима пре поласка новопримљене деце. Припремљени су и писани и видео информатори о процесу прилагођавања при поласку на јасле/вртић, организацији живота и рада у вртићу; упитници о навикама и особинама детета којима родитељи могу приступити преко сајта установе. Индивидуални (саветодавни, информативни...) разговори и подршка родитељским компетенцијама од стране васпитног особља и стручне службе су породици на располагању у континуитету. Континуирана је размена информација о развоју и напредовању детета и са другим релевантним установама (школа, центар за социјални рад), током свих транзиционих периода.

Неговањем рефлексивности у раду практичари унапређују своје компетенције које се односе и на развијање партнерства са породицом. Преиспитујемо полазишта, претпоставке и очекивања од породице и позицију партнерског учешћа.

б. Повезаност са локалном заједницом

Захваљујући свом проактивном приступу предшколска установа је видљиви субјект и активан партнер на општини Чукарица . Учесћем у заједници, деца развијају нова знања, осећање припадништва и заједничког социјалног учешћа, властиту вредност и идентитет. Предшколска установа Чукарица тежи повећању видљивости и промовисању значаја квалитетног раног васпитања и образовања у заједници, континуирано развијајући сарадњу, партнерство и умрежавање са свим актерима који доприносе подршци раног развоја деце. Кроз дијалог, размену и споразуме о сарадњи креирамо подстицајно окружење за децу и породицу усмерену на њихову добробит. Успостављамо и развијамо међусобне позитивне односе кроз партнерство са установама локалне заједнице.

Установе локалне заједнице као и занатска и друга предузећа користе се као места за учење, игру и истраживање кроз развијање тема пројеката и друге прилике. Деца тако уче интегрисано кроз смислене ситуације јер дете учи кроз целину онога чиме је окружено. Тако је осигурано заједничко учешће деце и одраслих у контексту где дете живи и где је важно да да властити допринос. Ово је увек за децу целовит процес у коме постоји јединство доживљаја, мисли и акције и на основу подстицаја из окружења.

Установа користи различите ресурсе и просторе у заједници за реализацију активности (нпр. отворене просторе, институције образовања, културе и спорта итд.) и учествује у различитим дешавањима у локалној заједници (прославе, фестивали, акције). Тежимо да будемо доступни и транспарентни на локалу нудећи информације о активностима предшколске установе путем сајта установе, Фејсбук стране, паноа у установама (ДЗ, основне школе, Општина, библиотеке и др.), сајта Општине и других установа са којима остварујемо сарадњу. Учествујемо у многобројним акцијама и манифестацијама и кроз повезивање са другим образовним програмима и организацијама које се баве децом и породицом (учешће на разним ликовним и позоришним конкурсима, изложбе и др). Отвореност предшколске установе огледа се и у видљивости путем веб сајта установе, фејсбук странице Установе и јутјуб канала на којима се презентују активности Установе, васпитно-образовни и едукативни садржаји и примери добре праксе. Многобројне активности Установе пропраћене су и медијски, гостовањем представника Установе у телевизијским и радијским емисијама.

Отвореност Установе огледа се и кроз присуство волонтера и студената (васпитача, педагога, психолога, логопеда, дефектолога, социјалних радника) који могу реализовати стручну праксу, стицати радно искуство и реализовати истраживачке пројекте у вртићима. Сарадња Установе и основних школа се континуирано одвија кроз процес транзиције деце између два система прилагођен, негује се и дугогодишња сарадња са уметничким школама.

Сваке године учествујемо на многобројним јавним манифестацијама које се организују на нивоу Града и нивоу Републике. Континуирана сарадња видљива је и у партнерствима и сарадњи са другим институцијама: Секретаријат за образовање и децју заштиту града Београда, Министарство просвете, установе културе, установама спорта и рекреације, струковна удружења, удружења родитеља и невладине организације. Партнерства и сарадња предшколске установе остварена је и са привредним, пословним и услужним организацијама које пружају подршку у реализације неких активности или акција

в. Рад са децом и породицама из осетљивих група

Породица као први и основни васпитач детета није непроменљива и подложна је многим кризама које зависе од контекста и у том смислу свака породица може да буде осетљива, у дужем или краћем периоду. Осетљиве породице су под повећаним ризиком за дискриминацију и социјалну искљученост, а деца су у тим ситуацијама нарочито рањива, па је стога породици са дететом у периоду раног детињства потребна подршка у ширем смислу. Предшколска установа може бити ослонац породици тако што пружа подршку целовитом развоју детета, доприноси јачању васпитне функције породице и укључивању детета и одраслих у друштвену заједницу, која је усмерена ка најбољем интересу и добробити детета.

Тим за инклузивно образовање и Тим за заштиту деце од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања у ПУ “Чукарица” постоје дуги низ година и имају континуитет у системском пружању подршке деци и породицама из осетљивих група. Циљ рада ових тимова је креирање инклузивне културе и инклузивно - демократске праксе предшколске установе, тако што се:

- уважавају права све деце на васпитање и образовање без обзира на родну, културну, расну, здравствену и сваку другу различитост и активно доприноси укључивању деце из осетљивих група у вртићку заједницу
- пружа подршку детету као компетентном бићу усмереношћу на добробит детета и развијање његових потенцијала кроз активно учешће у животу вртића и локалне заједнице;
- гради партнерство са породицом и локалном заједницом у циљу остваривања добробити детета
- заступа нулта толеранција на било који вид дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања у предшколској установи.

Континуирано радимо на сензибилизацији, повећању отворености и осетљивости за инклузивност и заштиту деце од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања. Унапређивање компетенција за планирање и реализацију васпитно-образовног рада и различитих облика додатне подршке у овој области одвија се путем планираних стручних усавршавања практичара кроз хоризонталне размене примера праксе, подстицање рефлексивног приступа. Ради успешније организације рада на нивоу сваког вртића формирају се **тимови за инклузију вртића**, као и **тимови за заштиту деце**.

У локалној заједници као ресурсе додатне подршке деци из осетљивих група и њиховим породицама установа блиско сарађује са Градским центром за социјални рад, Интерресорном комисијом за процену потреба за пружањем додатне образовне, здравствене или социјалне подршке деци, О.Ш.“Милоје Павловић”, О.Ш.“Свети Сава” на Умци, ДЗ “Др. Симо Милошевић”, са хуманитарном организацијом „Дечије срце“, а под покровитељством ГО Чукарица и Удружењем “Потковица”.

Васпитно образовни рад у развојној групи

Рад са децом у развојној групи реализују васпитачи-дефектолози у складу са Основама програма предшколског васпитања и образовања са додатним мерама индивидуализације уз израду ИОП-а. У оквиру развојне групе обухваћена су деца која су по решењу и мишљењу ИРК укључена у ове групе. Програм се реализује у васпитним групама у којима је омогућен индивидуални рад са сваким дететом (групе од 4-6 деце). Конкретан план васпитно-образовног рада за поједино дете или мању групу деце планира се и изводи тако што се бирају садржаји, захтеви и материјали у складу са потребама и могућностима сваког детета или мање групе у партнерству са породицом. Важан сегмент рада је планирање и реализација заједничких активности за децу из развојних група са децом из осталих група у вртићу у сарадњи са васпитачима осталих група, уз праћење и подршку васпитача дефектолога. Други сегмент рада јесте наставак сарадње са васпитачима и стручним сарадницима. У развојној групи се развијају и негују способности и вештине у односу на компетентности сваког детета како би се омогућила што потпунија социјална укљученост.

г. Транзиција и континуитет у образовању

Процес прилагођавања новопримљене деце и процес транзиције се пажљиво планирају и систематски унапређују у Установи, полазећи од тога да транзиција није једнократни догађај, већ процес који обухвата дужи период пре и након што дете пређе на следећи ниво васпитања и образовања и то када дете први пут полази у предшколску установу (јасле, вртић, ППП), када прелази из јасала у вртић или долази из другог вртића (мења групу) и када полази у школу. Сваки вртић у нашој установи има свој Тим за транзицију на нивоу вртића. На нивоу установе формиран је Тим за транзицију који израђује општи акциони план и координише заједничким активностима.

Креирање повољног амбијента и подршке за дете и породицу у процесу транзиције представљају заједничку одговорност породице, вртића и основне школе, али је веома важно укључити у сарадњу и друге установе и појединце у локалној заједници (Културни центар, други вртић/предшколска установа, ЦСР, ИРК, лични пратилац, терапеут детета и сл.). Циљ је обезбеђивање континуитета искустава детета и креирање квалитетног физичког и социјалног окружења за развој и учење, уз уважавање индивидуалних карактеристика (холистички приступ) и поштовање права сваког детета и породице. Планови транзиције (који подразумевају и период прилагођавања новопримљене деце у јасле/вртић) се развијају и реализују тимски на нивоу вртића, уважавајући перспективе породице и деце, уз афирмативно подстицање партнерства и повезивање у складу са могућностима и ресурсима вртића, породице и заједнице.

Повољни услови за прилагођавање при првом поласку у јасле/вртић се обезбеђују креирањем подстицајне, позивајуће и прихватајуће, социјалне и физичке средине, поштовањем индивидуалног ритма детета, осмишљеним и активним присуством родитеља и постепеним

одвајањем. Смисао заједничког боравка детета и родитеља у јаслицама и у вртићу је у томе да дете при преласку у нову средину има подршку блиских и познатих особа, да нову средину упозна са особом за коју је везано и која му пружа сигурност. Поред тога ово је прилика да се кроз узajмне интеракције чланова породице и васпитача креира нови контекст у коме се моделују узajмна очекивања, утврђују рутине и успостављају обрасци понашања, јер се тиме олакшава прилагођавање свима и деци и одраслима. Због тога је овај период посебно значајан, важно је да буде добро испланиран, а при том флексибилан и да се нарочита пажња посвети стварању поверења и добре сарадње са породицом, јер је то темељ будућих квалитетних, узajмно уважавајућих односа и партнерства са породицом. Паралелно са тим, у овом периоду тече и грађење идентитета вршњачке групе, како би дете помогло да препозна сличности које га повезују са групом, доживи групу као своју и осети сигурност, блискост и припадање. Детету треба помоћи да уочава различитост и препознаје себе као јединствену и непоновљиву особу, која је вредна сама по себи и значајна као појединац, а истовремено и као члан група које су за њега важне, а то су пре свега породица и вршњачка група у вртићу.

У години пред полазак у школу сарадња предшколске установе и основних школа се континуирано одвија на основу планова које су заједнички креирали тимови вртића и школе. Поред већ уобичајених видова сарадње као што су посете школама, учешће у заједничким пројектима и манифестацијама предшколаца са децом школског узраста, ради се на томе да се више препознају и користе заједнички ресурси (простор, опрема, додатни садржаји, програмске и наставне активности) за учење и истрживање.

Родитељи деце припремног предшколског програма су важни актери у овом процесу, а нивои учешћа и видови информисања се планирају и прилагођају реалном контексту и потребама породице и детета. Настојимо да документовање васпитно образовног рада у већој мери користимо као вид подршке у процесу транзиције и заједно са породицом детета разматрамо у којој мери би документација која постоји (дечји портфолио, педагошки профил или индивидуални образовни план и сл.) може бити од користи за креирање подстицајног окружења и прилагођавања у школи.

д. Заштита деце од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања

На нивоу установе делује Тим за заштиту деце од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања, у оквиру кога је формиран Тим за кризне догађаје.

Општи циљеви рада Тима за заштиту:

1. Обезбедити примену Посебног протокола поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање, као и допринети јачању отпорности установе за ефикасно реаговање на кризне догађаје
2. Допринети стварању сигурног и подстицајног окружења, неговању атмосфера сарадње, уважавања и поштовања права
3. Допринети креирању културе установе у којој се развија и негује ненасилна комуникација и понашање, што подразумева нулту толеранцију на насиље и одговорност свих актера (сви запослени и сви родитељи) за заштиту деце и одраслих од насиља.

Задаци Тима за заштиту :

1. припрема програм и план заштите од насиља у складу са специфичностима установе и утврђеним мерама за унапређивање на основу анализе стања у установи;
2. учествује у изради плана заштите за децу и плана појачаног васпитног рада за децу;
3. информише запослене и родитеље о планираним активностима и могућности тражења подршке и помоћи од тима за заштиту;
4. учествује у обукама и пројектима за развијање компетенција запослених потребних за превенцију и интервенцију у ситуацијама насиља, злостављања и занемаривања;
5. предлаже мере за превенцију и заштиту, организује консултације и учествује у процени ризика и доношењу одлука о поступцима у случајевима сумње или дешавања насиља, злостављања и занемаривања;
6. укључује родитеље у превентивне и интервентне мере и активности;
7. прати и процењује ефекте предузетих мера за заштиту деце и даје одговарајуће предлоге директору;
8. сарађује са стручњацима из других надлежних органа, организација, служби и медија ради свеобухватне заштите деце и ученика од насиља, злостављања и занемаривања;
9. води и чува документацију;
10. извештава стручна тела и орган управљања.

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД НАСИЉА

Тим за заштиту деце настоји да допринесе развијању квалитетне подршке деци и породици у вртићу и у установи кроз заједничко учешће у креирању подстицајног, сигурног и безбедног окружења, даје допринос унапређивању културе вртића и јачању заједнице практичара кроз континуирано подстицање рефлексивности и спремности за препознавање и мењање оних елемената културе и/или структуре вртића, који носе ризик од појаве дискриминације, насиља, злостављања или занемаривања.

Дугорочна стратегија под називом „Ледени брег” коју смо осмислили, примењујемо је и развијамо у нашој установи, подразумева модел која има више нивоа деловања кроз превентивне и интервентне активности у заштити од насиља, а улоге тима су дефинисане за сваки од нивоа.

1. „Површински слој“ су појавна понашања детета које има потребу за подршком. Улога тима: оснаживање васпитача да, заједно са децом и породицом, трагају за начинима персонализовања приступа деци у јачању саморегулације путем моделовања, дефинисања јасних очекивања кроз правила групе, пружања подршке у развијању диспозиција одговорности и сарадње и др.
2. „Средњи слој“ обухвата контекст и односе у групи. Улога тима: подстицање партнерског односа породице и вртића у грађењу сигурног, прихватајућег окружења и јачање компетенција свих учесника (деце, родитеља, практичара).
3. „Најдубљи слој“ су они сегменти културе и структуре наше вртичке заједнице у којој сви трагамо за начинима одрживости промене које настају у процесу грађења демократске, инклузивне и ненасилне културе у вртићу и у локалној заједници. Улога тима: повећавање видљивости и значаја рада Тима; јасније дефинисање улога и одговорности за планирање, реализацију и документовање рада Тима

У склопу превентивних активности Тима планира се и реализује:

- начин како да се превентивне мере и активности уграде у свакодневни живот и рад установе, на свим нивоима кроз примену стратегије “Ледени брег”. На основу евалуације рада Тима кроз годишњи план се дефинишу активности, временска динамика и одговорна лица за реализацију. Активности се планирају у сарадњи са Саветом родитеља и са другим тимовима (Тим за инклузију, Тим за самовредновање, Тим за менторе и приправнике и др.)

- активности које доприносе развијању осетљивости за проблем насиља, разумевању значаја социјалне подршке и правовремене заштите детета (путем креирања Плана подршке за дете).

- сарадњу са породицом која подразумева активно учешће родитеља у креирању и неговању културе вртића која се темељи на стварању сигурног и подстицајног окружења за децу, неговању атмосфере сарадње, уважавања и конструктивне комуникације. Савет родитеља има веома важну улогу у развијању осетљивости, разумевања одговорности и значаја учествовања родитеља у превенцији и заштити од насиља. Сваки родитељ има обавезу и одговорност да на позив предшколске установе активно учествује у свим облицима васпитног рада са дететом, односно да сарађује са предшколском установом у поступку заштите деце од насиља. Родитељи су превентивно информисани о томе да треба да воде рачуна да својим понашањем у установи не изазивају /доприносе појави насиља, злостављања и занемаривања према детету, запосленом, другом родитељу и трећим лицима, а уколико то неко учини директор је дужан да одмах о томе обавести јавног тужиоца и полицију, а након тога електронским путем надлежну школску управу.

- сарадњу са другим установама и институцијама која се остварује у циљу умрежавања, свеобухватније превенције и квалитетније интервенције (Градски центар за социјални рад- одељење Чукарица, Дом здравља, Клиника за психијатријске болести „Др Лаза Лазаревић”, Министарство унутрашњих послова, правобранилаштво, тужилаштво, Саветовалиште против насиља у породици и др.)

- континуирано информисање о изменама у Правилнику и Протоколу о поступању у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање и упознавање свих интересних група са правилима, процедурама и релевантним подацима у циљу стварања услова за ефикаснији рад и повећавање видљивости рада Тима.

- стручно усавршавање практичара ради унапређивања компетенција (компетенције за развијање сарадње и заједнице учења), унапређивање вештина комуникације и решавање конфликта, сензибилизације за препознавање и реаговање на насиље, злостављање и занемаривање, као и знања о начинима контролисања сопствених реакција на стрес и превенцији синдрома изгарања кроз активности бриге о сопственој добробити.

- начине праћења, вредновања и извештавања који су осмишљени тако да буду лако применљиви и транспарентни. Они су описани су у документу под називом **Посебни протокол о поступању запослених у Предшколској установи Чукарица у заштити од насиља, занемаривања, злостављања и дискриминације** који се налази у прилогу.

Ради ефикаснијег функционисања Тима за заштиту на нивоу установе формирани су и подтимови и то: Тим за заштиту на нивоу вртића и Тим за медијацију. Ови подтимови имају дефинисане задатке и планове акција.

ТИМ ЗА ЗАШТИТУ НА НИВОУ ВРТИЋА - задаци:

1. Израђује, реализује и прати План акција превентивних активности на нивоу вртића
2. Интервенише у ситуацијама насиља (прекидање насиља, смиривање ситуације, консултације...)

3. Израђује План подршке за дете/децу
4. Учествоује у реализацији и праћењу предузетих мера и води евиденцију о томе
5. Доприноси, у сарадњи са децом, родитељима и свим запосленима, грађењу и неговању културе вртића

ТИМ ЗА МЕДИЈАЦИЈУ - задаци:

1. Медијатор има задатак да непристрасно и неутрално посредује у сукобу две особе
2. Медијатор нема моћ доношења одлуке, већ помаже странама у сукобу да својом вољом постигну властити, обострано прихватљив споразум о предмету сукоба.
3. Медијатор дефинише проблем који је узрок конфликта и покушава да омогући странама у сукобу да саслушају једна другу.

Циљ медијације није ограничен искључиво на решавање сукоба, него и на учење нових способности комуникације и суочавања са сукобом на нов, асертиван начин. Медијатор води рачуна о процесу, док су стране одговорне за доношење одлуке о коначном решењу. Он успоставља и олакшава разговор између странака како би оне постигле овај циљ, али не доноси одлуке о томе како ће спор бити решен.

ИНТЕРВЕНЦИЈА

У случају појаве или сумње на дискриминацију, насиље, злостављање и занемаривање, Установа поступа у складу са Законом о основама система образовања и васпитања и Правилником о протоколу поступања у Установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање, Статутом и другим општим актима Установе.

Под интервенцијом се подразумевају мере и активности којима се оно зауставља, осигурава безбедност учесника (оних који трпе, чине или сведоче), смањује ризик од понављања, ублажавају последице за све учеснике и прате ефекти предузетих мера. Установа је у обавези да предуземе мере у одговору на насиље, злостављање и занемаривање, када се оно дешава или се догодило међу децом, као и између запосленог и детета, родитеља и детета, родитеља и запосленог; детета и запосленог, као и када насиље, злостављање и занемаривање чини треће лице у односу на дете, ученика, запосленог или родитеља.

На предшколском узрасту у складу са развојним карактеристикама узраста говоримо о сукобима међу децом и агресивном понашању, па у складу са тим када дете предшколског узраста испољава агресивно понашање које је део развојне фазе или последица сметње у развоју детета васпитачи у сарадњи са тимом за заштиту планирају мере подршке уз обавезно укључивање родитеља. Тим за заштиту

процењује да ли је потребно укључивање других институција за подршку детету и породи. Тим за заштиту у предшколској установи након анализе ситуације доноси план активности у раду са дететом и породицом. Овај план се документује у обрасцу под називом План подршке за дете који је израдио Тим за заштиту деце Пу Чукарица.

Редослед поступања у интервенцији описан је у документу под називом **Посебни протокол о поступању запослених у Предшколској установи Чукарица у заштити од насиља, занемаривања, злостављања и дискриминације** који се налази у прилогу.

Да би се обезбедила видљивост и ефикасност у поступању Тим за заштиту је израдио постер који показује редослед поступања у интервенцији. Постер садржи и кју-ар кодове који воде ка релевантним документима коју уређују ову област.

Установа је у обавези да континуирано унапређује процедуре поступања ради ефикасног деловања у сврху отклањања или свођења на минимум последица које је кризни догађај изазвао по организацију рада и функционисање установе, као и по физичко и ментално здравље појединца. Установа је формирала Тим за кризне догађаје у оквиру Тима за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања, као његов обавезни део. Програм поступања установе у кризним догађајима израђује се као обавезни и саставни део програма заштите од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања, а који је саставни део предшколског програма. На основу овог програма израђујемо Годишњи план рада тима за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања

ПРОГРАМ ПОСТУПАЊА УСТАНОВЕ У КРИЗНИМ ДОГАЂАЈИМА

Тим за кризне догађаје, именује директор, као саставни део Тима за заштиту деце како би се координисале активности у вези са поступањем установе у одговору на кризне догађаје, како би се информисали запослени, родитељи/старатељи и јавност на адекватан начин, и како би се проценила потреба за психосоцијалном подршком и обезбедила свим актерима на које је кризни догађај непосредно и посредно утицао.

У оквиру програма рада Тима за кризне догађаје радиће и на јачању отпорности установе за ефикасно реаговање на кризне догађаје који се заснива на следећим принципима:

- 1) Континуитет - подстицање приправности и обезбеђивање континуираног пружања квалитетног образовања и васпитања, подизање свести, планирање и припрема за реаговање у кризним догађајима.
- 2) Сарадња - интерсекторска повезаност и заједничко деловање у ванредним ситуацијама, с обзиром на врсту кризе.
- 3) Доступност - омогућавање брзог приступа доступним ресурсима како би установа обезбедила континуитет и право на квалитетно образовање и васпитање у време кризног догађаја.
- 4) Ефикасност - обезбеђивање да установа активно предузима правовремене и адекватне кораке у реаговању на кризни догађај.

ПРОЦЕНА СНАГА, КАПАЦИТЕТА И СПЕЦИФИЧНОСТИ УСТАНОВЕ У ОДГОВОРУ НА КРИЗНЕ СИТУАЦИЈЕ

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
Предшколска Установа Чукарица у свом саставу има 24 објекта, уписано 6050 деце, а запослених 948	Непостојање паник тастера у свим објектима, аларми, видео надзор
Постоје акта о процени ризика од катастрофа	Уски ходници у појединим објектима
Урађен је план заштите и спасавања	Недовољна информисаност запослених у случајевима талачке кризе, оружаног напада
На свим ходницима јасно су обележени путеви евакуације,	

Противпанична расвета за случај евакуације је урађена по свим правилима службе и у исправном је стању	
Редовно се сервисирају противпожарни апарати	
Сви запослени су обавезни да прођу обуку о ППЗ	
Видео надзор, аларми и паник тастери постоје у одређеном броју објеката	
Установа има развијену сарадњу са локалном заједницом (ДЗ, Центар за социјални рад, ПС Чукарица, дечије болнице, Градски завод за јавно здравље - Београд, комунална полиција...)	
Сајт Установе и Фејсбук страница установе се континуирано ажурира новим информацијама и омогућава информисање свих учесника ПВО (запослених, родитеља/старатеља, локалне заједнице)	
Постоје успостављени канали комуникације	

међу запосленима - вибер групе на нивоу сваког вртића (руководилац и запослени, руководилац и чланови Савета родитеља, сестре на ПЗЗ и техничко особље) и на нивоу установе (директор и чланови Педагошког колегијума) што олакшава проток информација и координацију акција	
Са родитељима су успостављени различити канали комуникације и негује се култура њиховог благовременог информисања	
Установа има сарадника на превентивно-здравственој заштити	
Установа има тим дијететичара који прати квалитет припремљених оброка	
У сваком вртићу постоји сестра на ПЗЗ и мед.сестре	
Постоје дежурства на улазима чиме се осигурава праћење улазака и излазака из вртића	
Запослени периодично похађају обуке из пружање прве медицинске помоћи	

Након пандемије постоје разрађени кораци и поступање како би се планирао, реализовао и документовао васпитно-образовни процес у случајевима да не постоји могућност његове реализације у простору установе	
Јасна подела улога и одговорности у одговору на кризни догађај	
Редован и ванредни надзор санитарне, комуналне инспекције, заштите на раду	
МОГУЋНОСТИ	ПРЕТЊЕ
Стручно усавршавање запослених	Паника, непрофесионално понашање
Едукација запослених и родитеља	Гласине и дезинформације
Реализација превентивних активности и показних вежби	Кординисање између тимова

Установе, организације и удружења грађана са којима установа отварају сарадњу, а који установи и запосленима могу помоћи да се припреме на реаговање на кризни догађај или адекватно реагује када се такав случај деси су:

1. Министарство просвете Републике Србије,

2. Школска управа Београд,
3. Локална самоуправа општине Чукарица,
4. Полицијска станица Чукарица,
5. Ватрогасна јединица Чукарица,
6. Дом здравља “Др Симо Милошевић” Чукарица,
7. Центар за социјални рад општине Чукарица,
8. Црвени крст Чукарица,
9. Удружења грађана
10. Медији
11. “Caritas” Србија,
12. “Уницеф” Србија,
13. Универзитетска дечија клиника “Тиршова”
14. Институт за здравствену заштиту мајке и детета Србије “Др Вукан Чупић”,
15. Градски завод за јавно здравље – Београд, и другим.

У сваком објекту постоји план евакуације, као и плочрт објекта са обележеним просторијама и њиховом наменом. На вратима сваке просторије обележена је њена намена. Сваки објекат има табле са контактима служби за помоћ у хитним случајевима и начином комуникације.

За алармирање се користе уобичајена, прописана средства алармирања и узбуњивања јавности у ситуацијама кризног догађаја. Такође у зависности од конкретне ситуације, користиће се и постојећи паник тастери.

У случају пожара и експлозивне направе оглашава се тако што се притиска паник тастер или не изазивајући панику руководилац објекта, као и сестра на ПЗЗ, дежурни у датом тренутку, обавештава све запослене у објекту идући од себе до себе како би се објекат напустио и запослени са децом изашли на сигурну удаљеност од објекта. Искључује се главни довод струје и затварају се сва врата. Прати се пут евакуације до излаза из објекта. Позивају се службе: ватрогасна на број 193 и полиција на број 192, по потреби и хитна помоћ на број 193. Сви запослени су прошли обуку из противпожарне заштите и показано је на лицу места како се употребљавају апарати и шта радити у кризној ситуацији.

Објекти немају сигурне собе нити обезбеђен простор за ситуације везане за кризни догађај (претња оружаним нападом, талачка криза,....).

Директор школе одређује чланове Тима који ће у ситуацији кризног догађаја прикупљати, проверавати веродостојност и селекционисати информације у вези са кризним догађајем. Чланови Тима које одреди директор за задатке информисања ће припремати саопштења за јавност и дистрибуирати информације медијима, родитељима, ученицима, запосленима и широј средини.

Директор школе одређује особу која даје изјаве за јавност. У наведеним пословима Тим за кризне догађаје сарађује са администраторима сајта и Фејсбук странице Установе.

За комуникацију са ученицима и родитељима користиће се Вибер групе и заједнице које су се до сада показале као веома ефикасне у прослеђивању информација. Сваки васпитач задужен је за комуницирање са родитељима/старатељима деце из своје групе, а у ситуацији кризног догађаја прослеђује само и искључиво информације које добије од Тима за кризне догађаје и запосленог којег је именовао директор школе.

За припрему саопштења за ученике, родитеље и медије користиће се модели из приручника “Психолошке кризне интервенције у обарзовно-васпитним установама” Министарства просвете Републике Србије и Друштва психолога Србије ауторки проф.др Јелене Влајковић и мр Ане Влајковић.

ПРОГРАМ СТРУЧНОГ УСАВРШАВАЊА ЗАПОСЛЕНИХ У ВЕЗИ СА КРИЗНИМ ДОГАЂАЈИМА

Како би се обезбедило адекватно поступање у ситуацијама када се кризни догађај деси установа ће јачати компетенције запослених кроз:

- континуирано упознавање свих запослених са легислативом, изменама и допунама закона, подзаконских аката и правилника који уређују ову област,

- упознавање запослених са Посебним протоколом о поступању запослених у ПУ Чукарица у заштити од насиља, занемаривања, злостављања и дискриминације кроз различите облике информисања,
- израду виузелних средстава и инфографика којима би се јасно представиле важне информације (бројеи хитних служби...) и кораци у различитим кризним ситуацијама,
- упознавање запослених са планом евакуације и практичним увежбавањем евакуације,
- обучавање запослених у пружању прве помоћи у сарадњи са Заводом за ургентну медицину,
- обучавање запослених из противпожарне заштите, препознавања ризичних поступака, ситуација, као и реализацији практичних показних вежби,
- обука запослених о поступању у ситуацијама природних катастрофа као што су земљотреси, поплаве...
- обука запослених у реаговању у ситуацијама у којима је угрожена безбедност деце (оружани напад, талачка криза, подметнута експлозивна направа...) у сарадњи са Полицијском управом Београд,
- обука запослених о правилима безбедног понашања у саобраћају у сарадњи са Управом саобраћајне полиције,
- обука о информисању и извештавању у складу са јавним интересом у ситуацијама кризних догађаја,
- реализовање обука у пружању прве психолошке помоћи учесницима кризног догађаја,
- информисање како би се препознали рани знаци трауме и тиме идентификовали учесници кризног догађаја којима је потребна додатна психолошка подршка,
- обука запослених о техникама саморегулације и корегулације у ситуацијама акутног стреса,
- као и остали облици едукације за које се процени да би могли да допринесу безбедности учесника ПВО у смислу кризних догађаја.

УНАПРЕЂИВАЊЕ БЕЗБЕДНОСНЕ КУЛТУРЕ ДЕЦЕ И ЗАПОСЛЕНИХ

Како би се унапредила безбедносна култура унутар установе поред едукације запослених потребно је реализовати и едукације за децу, водећи рачуна о њиховим развојним карактеристима, сазнајним могућностима и различитим стилевима учења. Теме које се кроз игровне активности и радионице са децом могу реализовати могу бити: безбедном понашању у различитим животно-практичним ситуацијама, препознавање опасних и кризних ситуација, адекватним начинима реаговања, трагање за помоћи у току и након кризног догађаја. Такође, релевантне информације за које се процени да су од значаја се могу деци презентовати кроз различите облике

симболичког представљања. Реализатори ових едукативних активности поред практичара могу бити родитељи или представници релевантних институција.

Код запослених, поред информисања потребно је радити на подизању свести о безбедности деце и одраслих, као и на припреми за адекватно реаговање у кризним догађајима. Конкретне активности реализације програма сваке године биће конкретизоване кроз Годишњи план установе.

НАЧИНИ РЕАГОВАЊА-КОРАЦИ У ПОСТУПАЊУ УСТАНОВЕ КАДА СЕ ДОГОДИ КРИЗНИ ДОГАЂАЈ

У случајевима када се кризни догађај деси, покрећу се кораци и активности предвиђене Посебним протоколом о поступању запослених у ПУ Чукарица у заштити од насиља, занемаривања, злостављања и дискриминације. У случају проглашења ванредне ситуације, односно ванредог стања, установа поступа у складу са прописима који то уређују.

У ситуацијама кризних догађаја, активности у установи спроводиће се по следећим корацима, одмах након добијања сазнања о кризном догађају, а најкасније у току 24 часа:

1. Прикупљање података, процена потреба и обавештавање надлежних органа - Тим прикупља све релевантне информације, проверава веродостојност, обавештава у зависности од врсте кризног догађаја хитно обавештава полицију, ватрогасце, хитну помоћ и друге потребне органе, односно службе и о предузетим корацима информише директора.
2. Успостављање сарадње са спољашњом мрежом заштите - Установа, односно директор, хитно обавештава спољашњу мрежу заштите, а потом у зависности од врсте и обима кризног догађаја процењује да ли самостално може да поступа или јој је потребна помоћ и подршка спољашње мреже са којом сачињава заједнички план деловања и извештавања.

3. Сарадња и заједничко деловање са мобилним тимом за кризне интервенције У складу са Правилником, обимом, врстом кризног догађаја и бројем жртава, директор Установе одмах обавештава Министарство просвете како би се ангажовао Интерсекторски мобилни тим за кризне ситуације. Тим ПУ Чукарица за кризне ситуације сарађује и поступа у складу са налозима мобилног тима.

4. Благовремено информисање родитеља, запослених и медија о догађају - Чланови Тима именовани за информисања припремају званичне информације и саопштења за запослене, родитеље/старатеље, док ће се саопштења са медије припремати у сарадњи са надлежном ПР службом Министарства просвете Републике Србије.

5. Психосоцијална подршка деци, родитељима и запосленима - Тим прати и идентификује децу, родитеље и запослене којима је потребна психосоцијална подршка након завршетка кризног догађаја. Основна интервенција је психолошка прва помоћ и њу пружају стручни сарадници - психолози чланови Тима, уз сарадњу и подршку других стручних сарадника уколико за тим постоји потреба. Уколико постоји потреба, укључују се и стручњаци (психолози, психијатри, психотерапеути) из система здравствене заштите деце и омладине. Након стабилизације услова, реализују се радионице и психолошка саветовања групно и индивидуално.

6. Израда и реализација плана рада установе у измењеним условима и стабилизација рада у установи - У сарадњи са Педагошким колегијумом, Тимом за обезбеђивање квалитета ПУ, Тимом за осигурање квалитета рада ПУ и Тимом за инклузивно образовање, Тим за кризне интервенције, у зависности од врсте и обима кризног догађаја, израђује план васпитно - образовног рада у измењеним околностима у којем мора јасно бити назначено:

- активности/мере,

- реализаторе,

- време реализације,

- начини реализације,

- начини евалуације,

- извештавање.

План рада усваја Васпитно-образовно веће, Управни одбор доноси на ванредној седници одлуку, а потом се шаље на сагласност Школској управи Београд.

7. Организација евентуалних комеморативних активности - У случајевим смртних исхода, Тим организује комеморативне активности водећи рачуна о развојним карактеристикама деце, као и емотивном стању деце, родитеља/старатеља и запослених.

8. Праћење реализације плана и евалуација - Тим прати реализацију свих корака и спроведеног плана активности, коригује и ревидира у складу са ситуацијом у установи.

9. Вођење документације и извештавање - Тим води документацију о свим спроведеним активностима и доставља је Школској управи Београд у року од 15 дана од наступања стабилизације рада у Установи - повратка у уобичајене активности пре наступања кризног догађаја. Извештаји о раду Тима за кризне догађаје постају саставни део Годишњег извештаја о раду Установе за дату школску годину.

УКЉУЧИВАЊЕ И САРАДЊА СА ПОРОДИЦОМ НА ЈАЧАЊУ ОТПОРНОСТИ УСТАНОВЕ

Како би се унапређивале процедуре поступања ради ефикасног деловања у сврху отклањања или свођења на минимум последица које је кризни догађај изазвао по организацију рада и функционисање установе, као и по физичко и ментално здравље појединца Установе ће континуирано сарађивати са породицама.

Родитељи ће кроз различите облике информисања бити упознати са постојањем Тима за кризне догађаје, његовом сврхом, као и активностима на јачању отпорности установе, и конкретним корацима у поступању у случајевима наступања неког кризног догађаја.

Представник Савета родитеља је члан Тима за кризне интервениције и у ситуацијама кризног догађаја равноправно учествује у планирању и реализацији свих планираних активности, при том комуницирајући активно са осталим члановима Савета, заступајући њихове предлоге, потребе и интересе.

У сарадњи са различитим институцијама биће реализоване едукације за чланове породице, како би се код њих подигла свест о адекватним начинима реаговања у кризним догађајима унутар и ван установе, отклањању ризика и контроли потенцијалне штете, по физичко и ментално здравље. Родитељи се уколико имају адекватна знања, могу укључивати и у едукацију деце и запослених, како би се унапредила безбедносна култура у Установи. Родитељи/старатељи ће такође бити подстицани да своју децу информишу, у складу са њиховим узрастом, о безбедном поступању у свакодневним животно-практичним ситуацијама, препознавању опасних ситуација које могу да се десе у и ван Установе, реаговању и тражењу помоћи како би се отклонила опасност.

У ситуацијама када се кризни догађај деси, установа се обавезује на благовремено и саосећајно информисање родитеља, у складу са настојањима да се поштује и обезбеди добробит свих учесника, непосредних и посредних. Са родитељима већ постоје различити канали информисања (вибер заједнице и групе). У случајевима прекида васпитно-образовног рада родитељи постају значајан ресурс у његовом прилагођавању могућностима које су условљене наступањем кризног догађаја (Вртић у кући).

ПРАЋЕЊЕ, ЕВАЛУАЦИЈА И ИЗВЕШТАВАЊЕ О РЕАЛИЗАЦИЈИ ПРОГРАМА

Тим за кризне догађаје на почетку радне године израђује план активности, које процењује да би унапредиле отпорност установе на овакву врсту догађаја на основу потреба препознатих у пракси, а које су део Годишњег плана установе.

Реализација планираних активности се континуирано прати и томе се информишу чланови Педагошког колегијума. Извештај се подноси директору два пута током радне године, на шест месеци на Обрасцу 5, израђеног у складу са захтевима дефинисаним Правилником о протоколу поступања у одговору на насиље, злостављање, занемаривање. На крају радне године евалуирају се реализоване активности и њихов ефикасност, односно њихов допринос подизању безбедносне културе установе.

У ситуацијама кризног догађаја, Тим свакодневно прати реализоване активности, у складу са Правилником и овим Програмом, евалуира их и ревидира, те о томе редовно и свакодневно извештава Мобилни тим, Школску управу и Министарство просвете договореним начинима комуникације.

5. Предшколска установа као место рефлексивне праксе

а. Заједница рефлексивне праксе: развој праксе, професионални развој и јавно деловање

Рефлексивност практичара је основ развијања програма и праксе. Кључна подручја за грађење заједнице рефлексивне праксе и професионално оснаживање у складу су са концепцијом Основа програма предшколског васпитања и образовања - Године узлета и циљевима нашег Развојног плана. У заједницама учења практичара, сви узимају учешће. Учење се организује око релевантних тема, питања, проблематике из праксе и истраживања које покрећу практичари или узимањем учешћа у истраживањима, пројектима и процесима заједно са релевантним установама/организацијама и упознавањем са савременом релевантном литературом у области предшколског васпитања и образовања, као и примерима из праксе за учење.

Хоризонталне размене и истраживања практичара су нам основни ослонац развоја праксе и грађење односа заснованих на поверењу, уважавању, размени и узајамној подршци. Различитим начинима планирања и остваривања хоризонталног учења и истраживања практичара настављамо да континуирано преиспитујемо теоријска полазишта и сопствене праксе у дијалогу са колегама, породицом и децом. План стручног усавршавања реализоваће се и кроз рад Васпитно–образовног већа и стручних актива. Годишњим планом стручног усавршавања планирамо и редовно стручно усавршавање васпитача, медицинских сестара - васпитача и стручних сарадника и сарадника путем акредитованих семинара. Похађани семинари се реализују и презентују у вртићима, на активима Установе, на стручним сусретима васпитача и медицинских сестара васпитача, а примери праксе за учење и на Дану за размену идеја. Наставићемо са богатом праксом хоризонталних размена и у наредном периоду. Осим наведеног, учествоваћемо у програмима стручног усавршавања на различитим интернет платформама, као што су Пасош за учење, Etwinning, EPALЕ i Schooleducation gateway.

У Установи се креирају различите прилике за професионални развој свих запослених (учешће у пројектима, активитет у стручним удружењима, хоризонтално и вертикално стручно усавршавање, учешће у заједници учења, индивидуални планови стручног усавршавања и др.). Наша установа има дугогодишњу праксу учешћа у развојним пројектима на локалном, националном и међународном нивоу (Вртићи без граница, Инклузивно образовање, Ране интервенције и др.). Запослени установе заузимају запажено место у професионалним удружењима, стручним телима и организацијама и активно доприносе стручним разменама (скупови, сусрети, научне конференције и др.). Учествујемо на релевантним стручним скуповима, за које се тимски припремају примери за учење као прилика за дељење и даље унапређивање праксе. Постоји потреба за даљим унапређивањем дигиталних компетенција практичара заједно са креирањем услова за практиковање ових вештина.

Кроз бројне активности и заједничку рефлексiju и приправници се оспособљавају за самостални васпитнообразовни рад и припремају за проверу савладаности програма у установи. Кроз заједницу учења приправници се оснажују у развијању основних знања, умења и вредности неопходних за квалитетан непосредан рад са децом, сарадњу и развијање професионалне праксе.

Такође, акценат је и на грађењу њиховог критичког односа према својој пракси, отворености за континуирано целоживотно учење, мењању сопствене праксе као и грађењу пуне професионалне одговорности и спремности да се иницирају промене.

б. Вредновање кроз праћење и документовање остваривања предшколског програма

Вредновање квалитета рада установа врши се кроз спољашње вредновање квалитета рада установе и самовредновање. Екстерно вредновање је реализовано у Установи 2018. године, на основу којег је израђен план за унапређивање рада Установе. Самовредновање као реалан процес доноси ефекте кроз подстицање добре праксе, помагање запосленима да препознају сопствене вештине и стручност и омогућава заједничко учење и професионални развој. Спроводи се кроз кључне области дефинисане Правилником о стандардима квалитета рада установе. Циљ процеса и рада на овим областима самовредновања је грађење квалитетне праксе предшколске установе као заједнице учења и реалног програма васпитно-образовног рада са децом са једне стране, а са друге афирмација предшколског програма установе у друштвеној и професионалној заједници.

Самовредновање у предшколској установи

На основу ”Правилника о вредновању квалитета рада установа” и „Стандарда квалитета рада предшколских установа” издатим од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја, а у циљу унапређења квалитета рада и за потребе развојног планирања на нивоу ПУ “Чукарица” спроводи се процес самовредновања како бисмо стекли увид у наше снаге и слабости.

Самовредновањем као делотворним механизмом за обезбеђење квалитета рада у предшколској установи, кроз вредновање сопствене праксе и сопственог рада, одређујемо развојне приоритете и циљеве. Самовредновање је позитиван процес и доноси позитивне ефекте кроз подстицање добре праксе, препознање сопствених вештина и стручности и омогућава заједничко учење и професионални развој. Оно укључује и захтева критички приступ према пракси и отвореност за преиспитивање и промену.

Самовредновање се врши у кључним областима: Васпитно-образовни рад, Подршка деци и породици, Професионална заједница учења, Управљање и организација избором одговарајућих области. Предмет самовредновања су области вредновања дефинисаних стандардима квалитета рада установа.

На основу документа „Стандарди квалитета предшколских установа“ креирају се инструменти за потребе самовредновања. У инструмент су укључени индикатори свих стандарда, где су кључни стандарди представљени већим бројем показатеља.

Самовредновање организује и координира Тим за самовредновање. Тим за самовредновање који има девет чланова: представнике стручних органа, Савета родитеља, представници локалне заједнице и органа управљања.

Циљ рада Тима за самовредновање је преиспитивање сопствене праксе, рефлексивне искустава и откривање фактора који поспешују унапређивање професионалног рада.

Вишегодишњом развијеном праксом самовредновања креирали смо низ механизма за осмишљавање инструмената, креирање радионица, организовање дискусија о стандардима, индикаторима и нивоима постигнућа и квантитативне анализе добијених података. На овај начин васпитач су стављени у улогу рефлексивног практичара и сагледавају своју праксу. Практичаре оснажујемо да на различите начине, својствене њиховим вртићима, разматрају индикаторе и на основу тога промишљају о акцијама које ће унапредити рад вртића и сопствене праксе.

Процес самовредновања врши се на основу: документације вртића, извештаја Тимова за самовредновање на нивоу вртића, - упитника, чек листе, скале процене и табеле, индивидуални разговори, фокус групе, Активи вртића, Васпитно образовна већа,

Веома је важна комуникација између Тима за самовредновање на нивоу Установе са тимовима вртића. У Тимовима за самовредновање вртића сагледава се сопствена пракса која води ка унапређењу у грађењу културе вртића, развијању реалног програма и подржавања дијалога са родитељима и децом кроз критички приступ према пракси и отвореност за преиспитивање и промену. На тај начин сваки вртић развија сопствену праксу базирану на својим специфичностима. На почетку сваке радне године фокус стављамо на једну од кључних области. Акциони план обухвата ослушкивање заједничких потреба породице, предшколске установе, увида из праксе, специфичности вртића, породица деце, као и заједничког контекста учења.

Акциони план Тима за самовредновање садржи активности, носиоце и време реализације. У оквиру активности спроводи се континуирано информисање, креирање различитих облика и могућности рада свих интересних група о процесу самовредновања у Предшколској установи „Чукарица“. На овај начин рефлексивни практичар сагледава своју праксу, детаљније упознаје како да на различите начине, својствене њиховим вртићима може да разматра индикаторе. То представља полазиште за промишљање о акцијама које ће унапредити рад вртића и сопствену праксу као и за дијалог са родитељима, децом и васпитачима.

Конструктивни предлози проистекли из дискусије интересних група представљају полазиште у изради Годишњег плана Установе. Заједничких настојања усмерена су ка остваривању предложених мера за унапређење квалитета рада на нивоу свих радних јединица,

писање извештаја о процесу праћења квалитета рада. Евалуација спроведених мера за унапређење квалитета рада на основу извештаја, континуирана сарадња Тима за самовредновање на нивоу Установе и Тима за развојно планирање уз посредовање Тима за обезбеђивање квалитета Установе, што води ка стварању нових перспектива, као и конкретних планова у наредној години.

ПРЕДСЕДНИК УПРАВНОГ ОДБОРА

Марина Петровић